

BÁTHY SÁNDOR¹**A logisztikai támogatás integrációjának szükségessége és lehetősége a különleges jogrend időszakában****Need and opportunity for integration of logistic support in the period of the special legal order****Absztrakt**

A Közigazgatási- és Közszolgáltatás-fejlesztési Stratégiában a védelmi igazgatás fejlesztésén belül nevesítve van a különleges jogrendrevaló felkészülés időszaka-inak és helyzeteinek polgári védelmi, katasztrófavédelmi, honvédelmi, védelemgazdasági, valamint lakosság-ellátási feladatainak, mint állami feladatoknak tervezése és szervezése. Ezek igen nagy hányadukban logisztikai tevékenységet jelentenek, ezért integrált megvalósításuk, amely a hivatásrendek összehangolt munkáját támogatja elméleti és gyakorlati vonatkozásban is nélkülözhetetlen feladat. Természetesen kutatásunk több vonatkozásban túllép a különleges jogrend megszervezésének keretein és érint minden olyan közös állami és közszolgálati feladatot, melyeknél a nevezett hivatásrendek és a rendőrség együttműködve dolgoznak, hiszen az állam és a közszolgálat működésének minden pillanatában jelen lévő logisztika (az anyag és személy mozgatása, az ellátás, a kiszolgálás) olyan elem, amelynek működése hatást gyakorol a polgárok mindennapjaira.

Az elmúlt évtizedek rendkívüli helyzetei több olyan tapasztalatot hoztak, amelyek arra hívják fel a figyelmet, hogy az integrációt logisztika vonatkozásában is, hasonlóan a katasztrófavédelemhez folytatni kell. Közelíteni kell egymáshoz a logisztikai elveket és eljárásokat. Olyan „feladattámogató” logisztikai rendszert kell kialakítani, amely nem szomszédvárak egymás mellett élesen nyugszik, hanem azon a szinergián, amelyben mindenki legjobb képességét nyújtja a közös ügy

---

¹ Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Katonai Logisztikai Intézet Műveleti Logisztikai Tanszék Professor Emeritusa - National University of Public Service Faculty of Military Science and Officer Training, Institute of Military Logistics, Department of Operational Logistics Professor Emeritus, E-mail: bathy.sandor@uni-nke.hu, ORCID: 0000-0002-6149-0029

A mű a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001 azonosítószámú, „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés” elnevezésű kiemelt projekt keretében működtetett Ludovika Kutatócsoport keretében, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem felkérésére készült.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

érdekében. A cikk a lehetséges integráció stratégiai jelentőségére, megvalósíthatóságának szükségességére és lehetőségére mutat rá.

Kulcsszavak: logisztika, integráció, különleges jogrend, hivatásrendek

Abstract

In the Public Administration and Service Development Strategy you will find the description of the planning and organizational tasks related to civil defence, disaster relief, defence and defence economics during the period when the country follows the regulations of the so called special legal order. They represent mainly logistic tasks therefore their integrated implementation is an indispensable task. Our research in several respects goes beyond the organization that of the tasks during the period in which we are acting according to the regulation of the special legal order and touches all of the common tasks of the state and public service in which the mentioned above profession orders and the Police are working together, because logistics, which is presents at every moment in the state and the public service is an element the function of which affects citizens' everyday life. The extraordinary situations of the last decades have brought more experience and point out that the integration has to be continued from the point of view of the logistics too similarly to the disaster relief organizations. The logistic principles and procedures have to be brought together. A task-based logistics system should be established which is based not on the independent activity of different organizations, but one in which everyone provides the most to achieve the common objective. The article points out the strategic importance and the feasibility of a possible integration.

Keywords: logistics, integration, special legal order, proffession orders

BEVEZETŐ

A téma felvetésének indokoltságát az a tény támasztja alá, hogy a hivatásrendek a megoldandó feladatok jellegéből következően egyre többször és egyre nagyobb mértékben közösen oldanak meg feladatokat és bár ezek többségükben nem tartoznak a különleges jogrend nevesített esetei közé, arra mégis jó példák, hogy láttassák a logisztikai támogatás különbözőségeit a feladatba bevont állami szervezeteknél, nevezetesen a katasztrófavédelemlnél, rendőrségnél és honvédségnél. Ilyenek, a teljesség igénye nélkül az elmúlt években az „iszap-katasztrófa”, az árvízi védekezés, a határzár biztosítása, hogy csak a jelentősebbeket említsem.

Már ezek a béke időszakai közös tevékenységek is rávilágítanak arra, hogy jelentős különbségek vannak a résztvevők ellátásában, attól függően, hogy melyik hivatásrendhez

tartoznak. Más étkezésben részesült az ugyanott dolgozó hivatásos katasztrófavédő, a rendőr és katona, más töltötte fel üzemanyaggal a gépjárműveiket, különbözőek voltak az elhelyezési körülményeik. Figyelembe véve, hogy egy ügy érdekében dolgoztak a köz szolgálatában, ez a megkülönböztetés pro és kontra nehezen magyarázható, különösen akkor, ha hozzátesszük, hogy a három ellátási csatorna működtetése gazdaságtalan is. Ezt csak betetőzi, hogy az egységes, szervezett fellépést sem tükrözi az állami szervek részéről, nem érzékeli az állampolgár a szervezettségben rejlő erőt.

A különleges jogrend időszakai a jelzett közös feladatoknál sokkal nagyobb volumenű együttműködést igényelnek a logisztikai támogatás területei is. Ennek törvényi keretei adóttak és „csak” a hivatásrendeken múlik, hogyan élnek a törvényi lehetőségekkel.

1. TÖRVÉNYI KÖTELEZETTSÉGEK

A törvényi szabályozás alkalmas arra, hogy maradéktalanul és hatékonyan lehessen kezelni a különleges jogrend közös tevékenységeit és azok logisztikai támogatását. Mindkét törvény, nevesítve a honvédelmi² és a katasztrófavédelmi³ pontosan meghatározza a védekezésben résztvevők körét, jogállását és felelősségét.

A hozzájuk kapcsolódó 290/2011.⁴ és a 234/2011.⁵ kormányrendeletek részletezve a feladatokat, már sokkal tárca-centrikusabban fogalmazzák, ami némileg tompíthatja, vagy legalábbis enyhíteni látszik a tárcán kívüliek kötelezettségeit a „nemzeti ügyben”, holott mind együttműködők.

„A 234/2011. (XI.10.) kormányrendelet előírja a központi készlet megalakítását, amely a hivatásos katasztrófavédelmi szervek, valamint a polgári védelmi kötelezettség alapján létrehozott polgári védelmi szervezetek alkalmazásához szükséges felszerelések, technikai eszközök és anyagok egészét jelenti.

A Honvédség, mivel „csak” felkérés alapján vesz részt a katasztrófavédelmi helyzetben, részére ez a központi készlet nem biztosított. A Honvédség, amelynek feladata a katasztrófák megelőzésében, következményeik elhárításában és felszámolásában való közreműködés, önálló készletekkel rendelkezik.”⁶

A honvédelemért felelős miniszter feladatában és hatáskörében a témával összefüggésben kiemelendő, hogy az nem csak a Magyar Honvédség, hanem az egész ország

² 2011. évi CXIII. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről

³ 2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról

⁴ 290/2011. Korm. Rendelet a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

⁵ 234/2011. Korm. Rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról.

⁶ Derzsényi Attila: Katonai beszerzés II. A közbeszerzés, (Köz)beszerzés, beszerzés rendszere Hadmérnök X:(2) pp. 135-147. (2015)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

védelmi felkészítése és honvédelemre vonatkozó kérdéseket is irányítja és ellenőrzi (290/2011. Korm. Rendelet II. fejezet 2§ 1., 5-6 pontok).

Ugyanakkor a rendelet érzékelteti a különállást is, amikor úgy fogalmaz: „irányítja a honvédelmi katasztrófavédelmi rendszer működését.”

Mit tompít ezzel? Azt a törvényben szereplő és az előzőekben hivatkozott szellemiséget és törvényi előírást, hogy egységes katasztrófavédelmi rendszert kell működtetni.

A katasztrófavédelem vonatkozásában Dr. Tóth Rudolf és Horváth Zoltán szintén szükségesnek érzik a szabályozás értékelését.⁷

„A jogszabályi meghatározásból az alábbi megállapítások vonhatók le:

- A katasztrófavédelmet tevékenységek összességéként értelmezi, ami azt feltételezi, hogy megvalósítása, csak egységes rendszerben képzelhető el.
- A törvény a védekezés három kiemelt időszakát határozza meg: ezek a „megelőzés”, a „mentés” és a „helyreállítás” időszakai.
- Annak ellenére, hogy a három időszakban végrehajtandó feladatok jól elkülöníthetők és szabályozottak, a törvény további szakaszaiban a végrehajtáshoz szükséges anyagi és technikai feltételek, (logisztikai háttér) biztosításának kérdései, elvei módszerei nincsenek kellően tisztázva, kidolgozva és szabályozva.”

A különleges jogrend időszakait több szempontból lehet értékelni. A logisztika aspektusából nézve a legfontosabb szempontok:

- Mekkora területet, mennyi embert és mit érint az esemény és mennyi ideig.
- Milyen erők vonhatók be a védekezésbe és mennyi ebből a külföldi (szövetséges).
- Mi a tervezés és vezetés rendje.

Ezen szempontok alapján látható, hogy a rendkívüli állapot és a kapcsolódó megelőző védelmi helyzet azok az időszakok, amelyek jelentősen eltérnek a többi időszaktól, hiszen az ország egész területét érinti, a védekezésben valamennyi hivatásrend érintett és meghatározó a szövetséges erők részvétele.

Vezetését és tervezését tekintve a magyar vezetés mellett kiemelkedő szerep jut a NATO parancsnokságnak. A váratlan támadás esetét azért nem ebbe a körbe sorolom, mert nem feltétlenül jelent V. cikkely szerinti helyzetet, de ha mégis oda eszkalálódik, természetesen az előzőek vonatkoznak rá.

Ha megvizsgáljuk az egyes időszakokat, az is látható, hogy a BM és a HM tárcák felelősségi körébe tartoznak a védekezés megszervezésének feladatai (1. számú táblázat) és az is kitűnik, hogy együttműködőként valamennyi helyzet valamennyi hivatásrendjét érinti.

„A különleges jogrendi időszakok a kiváltó ok, illetve az érintett terület kiterjedtsége függvényében elkülönülve eltérő hatalmi centrumokhoz kötődnek. Az Alaptörvény a különleges jogrendi időszakok döntéshozatali rendszerét úgy építette fel, hogy az egyszerre

⁷ Dr. Tóth Rudolf – Horváth Zoltán A logisztikai támogatás helye, szerepe a hazai katasztrófavédelem rendszerében Polgári Védelmi Szemle 2009/1. szám pp. 146-163.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

biztosítsa a soron kívüli döntések hatékony meghozatalát és végrehajtását, az egyes formák pedig csak a legszükségesebb körben térjenek el a békeidőszaki hatalomgyakorlástól.”⁸

Az egyes időszakok, jelenösen eltérő tartalommal bírnak, úgy terjedelmüket, mint a mértéküket, mint pedig a vezetésüket illetően, ugyanakkor a logisztikai támogatás vonatkozásában meghatározó közös gyökerük van. Valamennyien állami forrásokat (költségvetési, anyagi) használnak fel a működésük során, támogatásuk ennek megfelelően nem profitorientáltak. Az általuk támogatott különleges jogrendi esetek vezetése a védelmi igazgatás központi szintjéhez tartoznak, amiben a hivatásrendek végrehajtóként, illetve döntés előkészítőként vesznek részt. A különleges jogrend, mint a védelmi igazgatás nevesített eleme az állami szervektől összehangolt, törvényben szabályozott együttműködést igényel és feltételezi, hogy a védelem ezáltal szervezettebb és hatékonyabb lesz. A logisztika vonatkozásában ez elsősorban a polgári védelmi, katasztrófavédelmi, honvédelmi és rendőrségi működés logisztikai támogatásának integrált megszervezését igényli.

Külön fejezetet érdemel az együttműködésben a létfontosságú rendszerlemek védelme, amelyek közül jelentős számban igen fontos honvédelmi érdeket képviselnek, de védelmük megszervezése mégis a katasztrófavédelem szervezésében történik. Erre talán legjobb példa a közlekedési infrastruktúra, ahol az elementáris honvédelmi érdek még a Befogadó Nemzeti Támogatás szükségletei között is jelentős helyet kap.

A Honvédelmi Igazgatási Koordinációs Tárcaközi munkacsoport (HIKOM) létrehozásával⁹ a kormány nagyon jelentős lépést tett a különleges jogrendben szükséges tárcaközi, esetünkben honvédségi és rendvédelmi szervezetek közötti szakmai egyeztetés érdekében.

⁸ Lakatos László: A különleges jogrend és a honvédelem szabályozása Magyar Tudományos Akadémia/Hungarian Academy of Sciences Budapest, ISSN 2064-4515

⁹ 1525/2013 (VIII.12) Korm. határozat a HIKOM létrehozásáról, valamint szervezeti és működési rendjének meghatározásáról

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

Időszak megnevezése	Jellemző tevékenység	Vezetője	Résztevők
		Döntéselőkészítő	
rendkívüli állapot (az ország egész területére)	MH honi v. külföldi alkalmazása; külföldi erők mo-i alkalmazása és ezek közvetlen előkészítése	HT (KE)	MH KV, PV BM ORFK Védelmi bizottságok
		HM; MH VK	
szükségállapot	az országon belül az állam működését a lakosság élet- és vagyonbiztonságát védő terrorcselekmények, fegyveres vagy felfegyverkezett csoportok elleni harc	KE felelős miniszter BM érintett miniszterek - központi állami-gazgatási szerv vezetője - kormányzati koordinációs szerv	BM (ORFK KVFI, PV) MH (ha a többi nem elégséges) Védelmi bizottságok
megelőző védelmi helyzet	külső fegyveres támadás veszélye esetén ill. szövetségesi kötelezettség teljesítése érdekében. Felkészülés a rendkívüli állapot feladatainak ellátására	- OGY felhatalmazása alapján a Kormány HM - központi államigazgatási szerv vezetője - kormányzati koordinációs szerv	MH KVF ORFK Védelmi bizottságok
Terrorveszélyhelyzet	megegyezik a szükségállapottal		
váratlan támadás	külső fegyveres csoportok betörésének elhárítása – szükség esetén a fegyveres védelmi terv aktiválása illetve a szükségállapot illetve rendkívüli állapot bevezetésének előkészítése	KE MH VK	MH ORFK KVFI, PV
veszélyhelyzet	elemi csapás, ipari szerencsétlenség következményeinek elhárítása	BM KVFI, PV	KVFI, PV ORFK MH

1. sz. táblázat: A különleges jogrend időszakai és a tevékenységek értékelése a hivatásrendeknél
(Forrás: saját szerkesztés)

A HIVATÁSRENDEK LOGISZTIKAI INTEGRÁCIÓJÁNAK ELMÉLETI LEHETŐSÉGE

Az integráció szükségességét és lehetőségét vizsgálva fel kell tánni, hogy az – érvényben lévő szabályozók milyen működési rendet írnak elő a hivatásrendek részére a különleges jogrend időszakára és mennyiben felel meg ennek a kialakított logisztikai rendszer.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

A közszolgálati logisztika egyetemi tankönyvet¹⁰ véve alapul megállapítható, hogy nincs ellentmondás a hivatásrendek között a logisztikai támogatás fogalmát és alapelveit illetően, sőt több vonatkozásban szervesen egészítik ki egymást.

Ezt jól szemlélteti a logisztika fogalmának, alapelveinek és rendszerének összevetése.

A LOGISZTIKA MEGFOGALMAZÁSA A HIVATÁSRENDEKNÉL

Katasztrófavédelem	Rendőrség	Honvédség
<p>„Katasztrófa-elhárítási logisztikai mindazon tervezési, szervezési, koordinálási és gazdálkodási tevékenységek összessége, amelyek a katasztrófák elleni hatékony védekezés érdekében, a szükséges és elégséges logisztikai feltételek, az anyagi-technikai és különleges erőforrások biztosítása, valamint optimális felhasználása céljából kerülnek végrehajtásra.</p> <p><i>Támogatás területei</i></p> <p>anyagi, szállítási, technikai-javítási</p> <p>műszaki javítási, egészségügyi biztosítási, gazdálkodási.</p>	<p>A logisztikai támogatás: az anyagi-technikai ellátási; üzemeltetési-üzembentartási; elhelyezési-infrastruktúra, szolgáltatási; szállítási és humán funkciók.</p>	<p>A haderő mozgatásának és fenntartásának tervezésével és végrehajtásával foglalkozó tudomány. A legszélesebb értelmezésben az alábbi katonai tevékenységi területekre terjed ki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anyagok tervezése és fejlesztése, beszerzése, raktározása, szállítása, elosztása fenntartása-karbantartása, kiosztása, illetve hátraszállítása; - személyszállítás; - létesítmények vásárlása vagy építése, karbantartása, működtetése és elosztása; - Szolgáltatások beszerzése vagy nyújtása; - orvosi, valamint az egészségügyi szolgáltatás biztosítása.

Megjegyzés: a NATO logisztikai fogalmával a magyar nincs ellentmondásban, ezért a frappánsabbat használom.

A hivatásrendeknél logisztikai alapelvek alatt a támogató rendszer olyan meghatározó peremfeltételeit értik, amelyek a működés legfőbb irányelveit, követelményeit fogalmazzák meg.

¹⁰ Közszolgálati logisztika Szerkesztették Dr. Pohl Árpád – Szászi Gábor Nemzeti Közszolgálati Egyetem Budapest, 2013 Kiadja Nemzeti Közszolgálati és Tankönyv Kiadó Zrt., 2013

KATASZTRÓFAVÉDELMI LOGISZTIKA

„A katasztrófavédelmi szervek a feladataik végrehajtásához szükséges pénzügyi, anyagi, technikai, híradó és informatikai eszközöket, felszereléseket, az igénybe veendő objektumokat és szolgáltatásokat (továbbiakban együtt: logisztikai igények) már normál időszakban kell megtervezni és lebiztosítani.”

Ennél sokkal bővebben ír Horváth Zoltán¹¹, mikor a támogatás elveit és követelményeit fogalmazza meg:

- „Teremtse meg a hatékony védekezés és a túlélés feltételeit már a felkészülés időszakában.
- Legyen képes olyan anyagi-technikai feltétel kialakítására, mely arányban áll a veszélyeztetettség mértékével.
- Teremtsen összhangot az állami erőforrások, a gazdálkodó szervezetek, valamint az állampolgári teherviselés és a karitatív (belföldi-külföldi), önkéntes felajánlások között.
- Illeszkedjen az ország gazdaságmozgósítási rendszeréhez; és legyen összhangban az ország teljes gazdasági rendszerének teherbíró-képességével.
- Legyen átfogó, komplex, tegye lehetővé a rugalmas alkalmazást katasztrófák és fegyveres összeütközések esetén egyaránt.
- Rendelkezzen megfelelő integráló képességgel. A logisztikai támogatás akkor tud hatékonyan működni, ha képes a szervezeti-alrendszer elemeinek eltérő logisztikai rendszereit és képességeit, valamint a központi erőforrásokat megfelelően koordinálni, mozgósítani, a „megelőzés” a „mentés” és a „helyreállítás” feladatainak végrehajtása érdekében.
- Legyen minden helyzetben megbízható és működőképes.
- A rendszer biztosítsa a megfelelő gyorsaságot és rugalmasságot. Fontos, hogy a bekövetkező katasztrófák és veszélyek típusaitól függetlenül a mentő erők részére időben és megbízható módon rendelkezésre álljanak a védekezéshez szükséges anyagi-technikai feltételek.
- Rendelkezzen megfelelő együttműködési képességgel. Legyen képes hatékonyan együttműködni más logisztikai rendszerekkel és összehangolni a különböző logisztikai folyamatokat.
- A rendszer fenntartható, finanszírozható és költség-hatékony legyen.
- Tegye lehetővé a logisztikai folyamatok tervezhetőségét, biztosítsa a végrehajtás kiszámíthatóságát.”

¹¹ Dr. Tóth Rudolf – Horváth Zoltán A logisztikai támogatás helye, szerepe a hazai katasztrófavédelem rendszerében Polgári Védelmi Szemle 2009/1. szám, pp 155-156.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

RENDŐRSÉGI LOGISZTIKA

Felelősség: az MRFK vezetője egy személyben felelős a rendőri tevékenység logisztikai biztosításáért, s e jogkörét a GI igazgatóján keresztül gyakorolja.

Jogkör: az MRFK vezetője rendelkezik a főkapitányság anyagi, technikai és pénzügyi eszközállománya fölött.

Együttműködés: a rendőrség logisztikai szervezetei kötelesek együttműködni a más MRFK-k azonos szintű szerveivel. Törekedni kell a hasonló profilú költségvetési szervekkel való együttműködésre.

Koordináció: az MRFK-k közötti koordináció fontos, az összes megfelelő szinten végre kell hajtani. Szükség esetén ki kell bővíteni a más fegyveres erőkre és testületekre is.

Elégségesség: a logisztikai erőforrások szintjeinek és elosztásának elegendőnek kell lenniük a klasszikus rendőri tevékenység, valamint a csapatszolgálati feladatok előírt készenléti és feladat-végrehajtási képességeinek eléréséhez, fenntartásához.

Gazdaságosság: a logisztikai erőforrásokat hatásosan, hatékonyan és gazdaságosan kell felhasználni.

Rugalmasság: csapatszolgálati feladatok végrehajtása esetén a csapaterős egységekhez (század és szakasz kötelék) hasonlóan a logisztikának is dinamikusnak, rugalmasnak, mozgékonynak és reagálóképesnek kell lennie.

Átláthatóság: az MRFK-knak információval kell rendelkezniük a logisztikai helyzetükről. A csapatszolgálati feladatok végrehajtására kivezényelt állomány megsegítése érdekében a logisztikai erőkről és eszközökről információt kell biztosítani az ORFK GF részére, és annak vezetője jogosult az erők és eszközök átcsoportosítására.

Csapatszolgálati feladatok elsőbbsége: a csapatszolgálati feladatok sikerének érdekében az ORFK vezetője jogosult a logisztikai erőket és eszközöket közös parancsnokság alá helyezni. A fenti alapelveknek a rendőrségi logisztikának teljes egészében meg kell felelnie.

KATONAI LOGISZTIKA

Műveletek elsődlegessége: A logisztikai rendszer támogatja a katonai szervezet parancsnokának hadművelési-harcászati elgondolását.

Egyszerűség: A logisztikai támogató rendszer kialakításánál, a támogató elemek térbeli megosztásánál kerülnek a túlzott decentralizálást, kiiktatják a funkció nélküli logisztikai támogató tagozatokat és szinteket.

Rugalmasság: A logisztikai támogatási rendszerek rugalmasan igazodnak a katonai szervezetek működési rendjéhez, a katonai műveletek jellegéhez, tartalmához, volumenéhez.

Gazdaságosság: A katonai műveletek logisztikai szükségleteinek kielégítése a legalacsonyabb költségen kell, hogy történjen. A katonai műveletek többségénél a források korlátozottak, így az erővel, az eszközökkel való takarékos gazdálkodás mindig fontos alapelve a logisztikai támogatás megszervezésének és végrehajtásának.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

Elérhetőség (elégesség): A tervezésnél figyelembe kell venni a logisztikai erőforrásokat és kapacitásokat, a logisztikai támogató szervezetek lehetőségeit, a parancsnoknak a logisztikai támogatással szemben támasztott követelményeit.

Fenntarthatóság: A logisztikai támogató rendszerek működőképességének és kapacitásainak, a katonai művelet teljes időtartama alatti folyamatos szinten tartását jelenti.

Túlélőképesség: A logisztikai szervezetek, a logisztikai létesítmények nagyértékű, fontos, az ellenség által veszélyeztetett célobjektumok, amelyeknek őrzését és védelmét mind a megfelelő erők kirendelésével, mind a szükséges rendszabályok foganatosításával biztosítani kell.

Felelősség: a katonai szervezetek és a katonai művelet logisztikai támogatásáért minden esetben a katonai szervezet parancsnoka a felelős.

Ezek az alapelvek némileg eltérő megfogalmazásban azt fejezik ki, hogy a logisztika egy támogató rendszer, amit a védekezést irányító vezet. Fontos eleme az együttműködés, amely valamennyi bevont erőre vonatkozik, azért ezt a két elemet emelem ki, mert az integráció szempontjából ezek meghatározó jelentőségűek.

Megvizsgálva a különleges jogrend egyes időszakaiban elvégzendő feladatokat és azokat a körülményeket, amelyek közt ezeket a hivatásrendek kezelik, látható, hogy a normál (béke) időszak logisztikai támogatási rendszerével nem lehet a támogatási feladatokat megszervezni.

Mi jelenti a minőségi változást a normál időszaki logisztika körülményeihez képest?

1. Az események nem köthetők egyenletesen a béke diszlokáció helyszíneire.
2. Az anyagok, eszközök fogyása, meghibásodása sokszorosra lehet a béke időszaknak.
3. Nehezen tervezhető az esemény kezdete és vége.
4. Rajtunk kívül eső okok befolyásolják a lefolyását.
5. Más (szövetséges) erők is részesei a védekezésnek.

A jelzett körülmények mind azt támasztják alá, hogy olyan logisztikai támogató rendszert kell működtetni, amely képes a bizonytalansági tényezők ellenére időben támogatni a védekezést. Ez azt jelenti, hogy a logisztikának megfelelő készletekkel kell rendelkezni a védekezést azonnal megkezdőknél, elégséges készletekkel az esemény eszkalálódásának esetére, amelyekkel időben (míg az azonnali készletek elégségesek) támogatja a védekezést, és végül olyan tartalék beszerzési és gyártási kapacitásokkal, amelyek az elhúzó védekezés teljes időszakára elegendők.

Ilyen szempontból megvizsgálva a hivatásrendek logisztikai rendszerét jelentős egyenszilárdság eltérés mutatkozik, ami természetesen az alaprendeltetés különbözőségeiből fakad.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

Szint	Katasztrófavédelem	Rendőrség	Honvédség
Stratégiai	GEK; állami tartalékok; külföldi támogatás	állami tartalékok	állami tartalékok; LK készletei, szövetséges támogatás
Műveleti	területileg illetékes (többi) igazgatóságok erőforrásai; GEK készletei, BV műszaki mentő csoportok központi mentő egység (Hunor, Huszár)	ORFK Gazdasági Főigazgatóság	MH műveleti készletei (LK) NTE készletei (23 közepes harci nap)
Taktikai (operatív)	a területileg illetékes(érintett) igazgatóság erőforrásai (elsődleges képességek) Műszaki Mentő Bázisok készletei (konténerelt)	megyei Rendőrkapitányságok; KR; PRI; BRF Gazdasági Főigazgatóság	csapatok készletei (7 közepes harci nap)

2. sz. táblázat: Logisztikai szintek a hivatásrendeknél (Forrás: saját készítés)

A Magyar Honvédség a NATO rendszerével összhangban a várható felhasználásnak megfelelő készletekkel rendelkezik az egyes szinteken, amelyeket a helyzet függvényében képes időben a működés körzetébe juttatni. A katasztrófavédelem és a rendőrség a szintekhez kapcsolható tartalékokkal rendelkezik és természetesen támaszkodik a nem érintett régiók (megyék) segítő támogatásra. Várható anyagi szükségletük a régióknál nem prognosztizálható.

Összességében az látszik, hogy a logisztikai elveket, eljárásokat és a hivatásrendek logisztikai rendszerét tekintve nincs akadálya annak, hogy az együttműködés szálait szorosabbra vonva a valamennyiünk közös feladatát jelentő különleges jogrendi kihívásoknak eleget tudjunk tenni. Természetesen a kisördög a részletekben rejlik, esetünkben a beszerzések összehangolásában, az anyagok kodifikálásában, a közös tervezésben és persze a másik hivatásrend vezetésének és szolgáltatásának elfogadásában. A KÖFOP kutatás arra is jó, hogy ezeket a feladatokat az egyetem és a szakma képviselőivel megvitatásuk és megoldásukra hasznosítható javaslatot tegyünk.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Magyarország Alaptörvénye
2. 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról
3. 1656/2012. (XII. 20.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Katonai stratégiájának elfogadásáról

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

4. 1525/2013 (VIII.12) Korm. határozat a HIKOM létrehozásáról, valamint szervezeti és működési rendjének meghatározásáról
5. 2011. évi CXIII. Törvény a honvédelemről és Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről
6. 2011. évi CXXVIII. Törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról
7. 234/2011. Korm. Rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról
8. 290/2011. Korm. Rendelet a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
9. Balogh Miklós – Dobos József – Gőz Adrien – Keszely László – Pállai Ferenc – Ronkovich Milán: A honvédelmi létfontosságú rendszerelemek azonosításáról, kijelöléséről, ellenőrzéséről és nyilvántartásáról szóló módszertani segédlet Zrínyi kiadó, Budapest, 2017
10. Báthly Sándor: Az ország területe védelmi célú logisztikai előkészítése, különös tekintettel a közlekedési hálózatra. Hadtudományi Tájékoztató 2002, 3. szám pp. 131-142. (ISSN: 1419-7758)
11. Dr. Bognár Balázs, Dr. Bonnyai Tünde, Dr. Görög Katalin, Dr. Kátai-Urbán Lajos, Dr. Vass Gyula: Létfontosságú rendszerek és létesítmények védelme Kézikönyv a katasztrófavédelmi feladatok ellátására Nemzeti Közszerológiai Egyetem Budapest, 2015. ISBN 978-6155057-49-6 ISBN 978-615-5057-50-2 (on-line)
12. Derzsényi Attila: Katonai beszerzés II. A közbeszerzés, (Köz)beszerzés, beszerzés rendszere Hadmérnök X:(2) pp. 135-147. (2015)
13. Derzsényi Attila: Keretmegállapodásos eljárás alkalmazása a honvédségi ellátásban Katonai Logisztika 21. évfolyam, 2014 1. szám pp. 35-48.
14. Horváth Attila: A hadszíntér előkészítés közlekedésügyi összefüggései a két világháború között. Hadtudományi Tájékoztató. 2002: (3) pp. 65-86. (ISSN: 1419-7758)
15. Horváth Attila: Az ellátási lánc, mint kritikus infrastruktúra (létfontosságú rendszerelem). In. Csengeri János – Krajncz Zoltán. Humánvédelem - békeműveleti és veszélyhelyzet-kezelési eljárások fejlesztése. 791 p. Budapest: Nemzeti Közszerológiai Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztviselői Kar, 2016. pp. 550-614. (ISBN: [978-615-5305-35-1](#)).
16. Horváth Attila: Szempontok a katonai közlekedési védelemigazgatási és nemzetgazdasági kapcsolatrendszeréről. Katonai Logisztika 2016: (különszám) pp. 245-266. (eISSN: 1789-6398)
17. Lakatos László: A különleges jogrend és a honvédelem szabályozása Magyar Tudományos Akadémia/Hungarian Academy of Sciences Budapest, ISSN 2064-4515
18. Lakatos László – Varga Attila Ferenc: A magyar honvédelmi igazgatás. In.: Farkas Ádám, Kádár Pál (szerk). Magyarország katonai védelmének közjogi alapjai. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2016. pp. 159-211
19. Simicskó István: Az országvédelem és országmozgósítás szervezeti, hatásköri, irányítási rendszer minősített időszakokban Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

Hadtudományi Doktori Iskola, doktori (PhD) értekezés, Budapest, 2008. 152 p. URL cím:

http://uni-nke.hu/downloads/konyvtart/digitgy/phd/2009/simicsko_istvan.pdf

20. Dr. Tóth Rudolf – Horváth Zoltán A logisztikai támogatás helye, szerepe a hazai katasztrofavédelem rendszerében. Polgári Védelmi Szemle 2009/1. szám, ISSN 1788-2168, pp. 146-163.
21. Venekei József: Az ellátási (támogatási) lánc szerepe és fontossága a katonai felsőoktatás gyakorlatában. In: Horváth L. Attila (szerk) 52 év a katonai logisztika szolgálatában. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2017. pp. 75-85. (ISBN 978-615568053-3).
22. Venekei József: Role of Bulk Installations (BFIs) and Field Pipeline Systems in Operational Support Chain. Hadmérnök, VIII. évfolyam, 2013, 3. szám pp. 30-36.
23. Venekei József: Lessons Learned from Multinational Logistic Training Program MAGLITE 2013/1. Hadmérnök, 8. évfolyam, 2013, 3. szám pp. 37-42.